

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep.
0033 OSLO

S | O M*Vår referanse*

2010/1767

Deres referanse

08/02049-141

*Vår saksbehandler**Dato*

17.09.2010

SAK OM KONSESJON TIL BYGGING AV KRAFTLEDNING FRA SIMA TIL SAMNANGER

Jeg viser til Olje- og energidepartementets brev 30. august 2010 med vedlegg som var svar på brev herfra 9. august 2010.

I brevet herfra ble det blant annet bedt om en redegjørelse for hvordan forbeholdet i siste punktum i forskriften 23. august 2006 nr. 993 om delegering av myndighet til Norges vassdrags- og energidirektorat etter energiloven ble anvendt i praksis. Her heter det at «(d)et er en forutsetning for delegeringen at saker av prinsipiell karakter eller med betydelig motstridende samfunnsinteresser avgjøres av Olje- og energidepartementet».

Av departementets svarbrev går det frem at dette delegasjonsvedtaket som gjaldt da Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) 30. mai 2008 ga Statnett SF konsesjon for 420kV kraftledning fra Sima kraftverk til Samnanger transformatorstasjon, og som senere er videreført i forskrift 14. september 2009 nr 1191, i all hovedsak var en videreføring av den vedtaksmyndighet som ble gitt NVEs hovedstyre ved kgl.res. av 27. juni 1924, da med hjemmel i lov 16. mai 1896 om foranstaltninger til betryggelse mot fare og ulemper ved elektriske anlegg mv. I delegasjonsvedtaket fra 1924 het at «de konsesjonsspørsmål som foranlediger interessekonflikter mellom forskjellige distrikter [og] forsyningsområder bør fremmes til departementet».

Det er opplyst, og jeg legger til grunn, at NVE helt siden fullmakten opprinnelig ble gitt i 1924 har truffet alle førsteinstansvedtak om anleggskonsesjon i kraftledningssaker. En rekke av disse sakene skal i følge departementet ha hatt tilsvarende omfang og innbefattet tilsvarende ulemper for landskap, kulturminner, kulturmiljø, friluftsliv, naturmiljø og biologisk mangfold som kraftledningen fra Sima til Samnanger. Det er påpekt at denne praksis hele tiden har skjedd i samråd med departementet, og at denne forståelsen og praktiseringen av delegeringsvedtakene særlig må sees på bakgrunn av det grundige saksbehandlingssystem som finnes for kraftledningssaker.

I utgangspunktet vil det kunne være av betydning også for fortolkningen av delegasjonsbestemmelsen at departementet og direktoratet har fulgt en fast og konsekvent

praksis. Ikke minst gjelder det når spørsmålet knytter seg til forståelsen av en forskriftsbestemmelse departementet selv har hatt myndighet til å utforme. Det kan likevel neppe være avgjørende for rekkevidden av NVEs vedtaksmyndighet i denne saken at alle tilsvarende saker fra 1924 og frem til i dag er avgjort av NVE i førsteinstans. Departementet bes nevne eksempler på andre saker etter energiloven enn de som gjelder anleggskonsesjon for kraftledning som har vært av «prinsipiell karakter» og/eller saker som har foranlediget interessekonflikter mellom forskjellige distrikter og forsyningsområder, jf den formuleringen som er benyttet i resolusjonen fra 1924, og som har vært avgjort av departementet som førsteinstans.

Departementet påpeker at «kraftledningssaker på sentralnettnivå [alltid] reiser en rekke konflikter mellom ulike hensyn og ulike interessegrupper». Den avgrensning som er satt for NVEs vedtaksmyndighet i de aktuelle delegasjonsvedtakene er imidlertid ikke til hinder for at NVE også i saker av «prinsipiell karakter eller med betydelig motstridende samfunnsinteresser» kan stå for forberedelsen og utredningen av disse sakene og avgi innstilling i dem. Det er avgjørelsen i disse sakene som etter ordlyden i de aktuelle delegasjonsvedtakene fra 1924 og frem til i dag skal fattes av departementet.

Jeg er for øvrig kjent med at ordlyden i den gjeldende aktuelle avgrensningen av NVEs vedtaksmyndighet synes å skrive seg fra delegasjonsvedtaket i Industri- og håndverksdepartementets brev 20. januar 1971 til Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet, som senere ble NVE. Her var det samtidig uttrykkelig bestemt at i slike saker skulle hovedstyret avgi innstilling til departementet

Selv om de fleste konfliktene ofte vil være av samme art i slike saker, typisk vil ulike miljøhensyn ofte kunne komme i konflikt med hensynet til tilfredsstillende og rasjonell strømforsyning, vil interessemotsetningene kunne variere meget fra en sak til en annen. Jeg ber derfor departementet kommentere følgende:

I saker med betydelig motstridende samfunnsinteresser, for eksempel mellom distrikter, eller som fordrer en avveining av vanskelig sammenlignbare forhold, vil det ikke da være formålstjenlig at vedtak treffes på et høyere ansvarlig politisk forvaltningsnivå? Vil ikke det sikre at sterke motstridende distrikts- og andre samfunnsinteresser blir avveid på et forvaltningsnivå underlagt en sterkere politisk, parlamentarisk og konstitusjonell kontroll? Er det ikke slike hensyn som reflekteres i de saksbehandlingsregler som gjelder i store eller kontroversielle vassdragskonsesjonssaker der saken forelegges Stortinget før konsesjon gis av Kongen i statsråd?

I brevet 30. august 2010 skriver Olje- og energi departementet:

«Etter departementets syn må vurderingen av hvorvidt NVE hadde fullmakt i den aktuelle saken, skje ut fra forholdene slik de fortonet seg på tidspunktet for NVEs vedtak. At saken etter tidspunktet for førsteinstansvedtaket har fått et høyt konfliktnivå, tilsier ikke at departementet mener at NVE ikke burde ha fattet vedtak i førsteinstans i den foreliggende saken.»

Forskriftens kriterium knytter seg til saker av «prinsipiell karakter» og saker med «betydelig motstridende samfunnsinteresser». Må ikke den aktuelle bestemmelsen for når NVE ikke skal kunne treffe avgjørelse i første instans i utgangspunktet tolkes uavhengig av om det er et «høyt konfliktnivå» i saken? Vil det ikke være sakens karakter og de objektive forhold i saken som er bestemmende for avgrensingen av fullmakten? Må ikke denne bedømmelsen skje uavhengig av hvordan interessenmotsetningene måtte komme til uttrykk i den offentlige debatt?

Til slutt ber jeg departementet redegjøre for om det har vært kontakt mellom NVE og departementet om bruken av vedtaksmyndigheten i denne saken.

Svar bes gitt innen en uke.

Arne Fliflet
sivilombudsmann

Kopi: Advokatfirma Wikborg, Rein & Co v/ advokat Dag Steinfeld